Til: Miljø- og Fødevareministeriet / Miljø- og Fødevareudvalget, 20. maj 2026
Sagsbehandler: EU-Miljøspecialudvalget / Specialudvalget for Fødevare-, Landbrugs- og Fiskerispørgsmål

Vedrørende: Høring over samlenotat om Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 999/2001, (EF) nr. 1829/2003, (EF) nr. 1831/2003 m.fl. for så vidt angår forenkling og styrkelse af fødevare- og fodersikkerhedskrav (KOM(2025)1030 / Forenklingspakke nr. 10). Med særligt fokus på de foreslåede ændringer af:
- Forordning (EF) nr. 1829/2003 og 1831/2003 (GMO og fodertilsætningsstoffer).
- Forordning (EF) nr. 1107/2009 og (EU) nr. 528/2012 (Pesticider, biopesticider og biocider).

Miljøbevægelsen NOAH og Foreningen for Biodynamisk Jordbrug indsender hermed vores fælles bemærkninger til det fremsendte samlenotat. Vi gør indsigelse mod forslagets reelle konsekvenser. Vi deler Miljø- og Ligestillingsministeriets, WWF's og Forbrugerrådet TÆNKs dybe bekymring for, at flere af de foreslåede ændringer væsentligt vil svække beskyttelsesniveauet for grundvand, miljø og sundhed.

Vi støtter fuldt ud, at den danske regering erklærer sig "stærkt kritiske" over for tidsubegrænsede godkendelser af kemiske aktivstoffer. Vi må dog advare mod de dele af pakken, som regeringen i øjeblikket ser positivt på, på grund af erhvervspolitiske interesser – specifikt mørklægningen af GMO-fermentering og biologisk bekæmpelse (nye bioteknologiske produkter, som går under begrebet biopesticider, biokvælstof mv.).

At Kommissionen ikke har udarbejdet en konsekvensvurdering for et så vidtgående forslag, er et svigt af principperne om bedre regulering.

<u>Hvad vi mister, hvis lovforslagene vedtages:</u>

1. Svækkelse af sporbarheden og det frie valg for det økologiske og biodynamiske jordbrug
Både det økologiske og det biodynamiske landbrug bygger på princippet om frihed for GMO i hele produktionskæden. Notatet bekræfter, at forslaget indfører en undtagelse for "præcisionsfermenterede produkter", som er fremstillet med genmodificerede mikroorganismer (GMM), så de ikke længere omfattes af GMO-reguleringen i Forordning 1829/2003 og 1831/2003, såfremt de levende GMM'er fjernes.

Når disse produkter undtages fra mærkningspligt via denne omdefinering, mister vi den funktionelle sporbarhed i fødevarekæden. Dansk Industri (DI) påstår i høringen, at de specifikke regler er tilstrækkelige, men sandheden er, at forbrugerne, bønder og detailhandlen mister adgang og mulighed for at få disse data om fødevarerne. Forbrugerne har, som TÆNK påpeger, i forvejen ingen adgang til oplysninger om foderstoffer i de animalske slutprodukter. Da forslaget samtidig indfører permanente godkendelser for fodertilsætningsstoffer, risikerer vores landmænd uafvidende og permanent at introducere skjulte GMO-afledte additiver (vitaminer og enzymer) i foderproduktionen. Dette truer direkte integriteten af det GMO-frie landbrug.

2. Svækkelse af den periodiske fornyelsesprocedure for kemiske aktivstoffer og biocider
Med de foreslåede ændringer i Pesticidforordningen (EF) nr. 1107/2009 og Biocidforordningen (EU) nr. 528/2012 introduceres et fundamentalt regulatorisk tilbageslag via etableringen af tidsubegrænsede godkendelser af kemiske aktivstoffer og biocider. Dette ændrer retsprincippet om den asymmetriske bevisbyrde, hvor producenten hidtil periodisk har skullet dokumentere stoffernes sikkerhed. Ved at overdrage initiativpligten og dokumentationsbyrden for målrettede revurderinger til de nationale myndigheder (Miljøstyrelsen), svækkes det eksisterende beskyttelsesniveau for toksikologisk påvirkning af grundvand, folkesundhed og miljø.

Vi understøtter den danske regerings samt Forbrugerrådet TÆNKs eksplicitte modstand mod denne deregulering af syntetiske kemikalier og biocidholdige produkter. Myndighederne overser imidlertid den indbyrdes afhængighed i forslaget: En lempelse af de kemiske godkendelsesprocedurer fastlåser landbruget i et kemi-afhængigt produktionsparadigme og blokerer for den nødvendige strukturelle omstilling til reelt bæredygtige, kredsløbsbaserede dyrkningsmetoder. Fremtidens fødevaresikkerhed skal sikres gennem en strukturel substituering, hvor kemiske og bioteknologiske inputs substitueres med agroøkologi, økologisk-regenerative dyrkningsmetoder, permakultur og biodynamisk jordbrug, som arbejder med naturens processer - frem for en fortsat afhængighed af patenterede, eksterne input som biocontrol-paradigmet udgør.

3. Tilsidesættelse af forsigtighedsprincippet ved accelereret markedsadgang for biocontrolmidler
Hvor den danske regering indtager en ukritisk, erhvervspolitisk motiveret særstilling til støtte for biosolutions-sektoren, må vi advare mod de økologiske risici ved de accelererede godkendelsesprocedurer for biologisk bekæmpelse (”*biocontrol*” bruges her, som på engelsk). Lovforslaget etablerer en præcedens for automatisk administrative godkendelser efter 120 dage, genindfører provisoriske nationale godkendelser forud for EU-validering og overfører risikovurderingen til en overordnet ét-zone-tilgang under EFSA, som devaluerer stedsspecifikke og nationale sårbarhedsanalyser af lokale økosystemer.

Biocontrolmidler omfatter mikroorganismer, vira og biologiske substanser, der i stigende grad modificeres eller produceres via genetisk intervention (GMM). At tvinge en haste-godkendelse igennem på fikserede tidsfrister for tilsigtet udsætning af biologisk aktive stoffer i det åbne miljø, strider fundamentalt imod forsigtighedsprincippet i TEUF artikel 191. Det reducerer myndighedernes operationelle mulighed for at vurdere utilsigtede horisontale genoverførsler, interaktioner med vilde populationer og langsigtede kaskadeeffekter i biodiversiteten. Dette vil kun blive accellereret, hvis man under Biotech Act II tillader "lav-risiko"mikroorganismer i de åbne systemer, i eksempelvis biopesticider og biokvælstof.

Et konkret og aktuelt eksempel på denne gråzoneproblematik ses ved de såkaldte RNA-interferens-pesticider (RNAi), som agrokemikalieproducenter i øjeblikket forsøger at hastegodkende i EU via nationale nødgodkendelser (f.eks. produktet Calantha i Belgien). Selvom produktet markedsføres som et "biologisk" biocontrol-middel, er der tale om et molekylært, genetisk produkt bestående af aktive RNA-sekvenser (dsRNA). Myndighederne i Belgien har begrundet nødgodkendelsen med en påstået mangel på alternativer mod kartoffelbiller, på trods af at eksisterende forskningsprojekter under Réseau wallon PAC (DORYPOT) netop dokumenterer fuldt funktionelle, mekaniske og naturbaserede bekæmpelsesmetoder. Sagsanlægget mod denne godkendelse viser præcis, hvorfor biocontrol-kategorien absolut ikke må underlægges administrative hasteprocedurer eller 120-dages automatiske godkendelser; risikoen for, at kemi- og biotekindustrien kortslutter systemet og overimplementerer miljøet med ugennemtestede genetiske teknologier, er overhængende (1, 2, 3, 4)

4. Svækket beskyttelsesniveau via uacceptable dispensationer for forbudt kemi
Notatet afslører, at det fremover bliver muligt at få godkendt problematiske aktivstoffer, som egentlig skulle forbydes, i en femårig periode, hvis der mangler alternativer. Desuden sættes den maksimale afviklingsperiode, når et aktivstof endelig forbydes, op fra 18 måneder til 3 år.
Dette betyder funktionelt, at problematiske aktivstoffer, som videnskaben ved udgør en høj risiko for mennesker og miljø, bevidst kan holdes på de danske marker i årevis. Vi deler regeringens holdning om, at disse særregler bør udgå, da de svækker beskyttelsesniveauet markant og skaber uens konkurrencevilkår i EU.

5. Accelereret kommercialisering og patentering af fødevarekædens fundament
Lovpakkens ensidige prioritering og hastegodkendelse af bioteknologiske inputs

(præcisionsfermentering og biologisk bekæmpelse) understøtter en dybdegående, strukturel transformation mod yderligere patentgørelse af den samlede fødevareproduktion. Hvor eksempelvis agroøkologiske, økologisk-regenerative, permakultur og biodynamiske metoder trækker på universelle, naturbaserede principper og open-source viden, bygger det bioteknologiske paradigme på kommerciel og eksklusiv immateriel ejendomsret. Landmænd, forarbejdere og detailhandlen tvinges ind i en økonomisk afhængighed af patenterede løsninger på f.eks. mikroorganismer og de tilhørende produktionsmetoder. Dette truer på sigt både fødevaresikkerheden, landbrugets autonomi og den genetiske diversitet, som bør forblive et fælles, offentligt gode.

Konklusion og henstilling
En langtidsholdbar grøn omstilling af landbruget og fødevaresystemet må aldrig basere sig på at svække beskyttelsen af vores natur og sundhed for at opnå kortsigtede erhvervsøkonomiske besparelser for de multinationale selskaber eller skabe særfordele for bioteksektoren.

Vi opfordrer derfor den danske regering til at holde fast i sin modstand mod kemi-lempelserne i de videre forhandlinger i Rådet frem mod juni 2026. Men vi henstiller samtidig til, at Danmark ændrer kurs i forhold til GMO og biocontrol. Danmark bør stemme imod de foreslåede lempelser i denne Omnibus-forordning (KOM(2025)1030). Den specifikke GMO-risikovurdering og mærkning skal bevares, de tidsubegrænsede godkendelser af kemi og biocider skal afvises, de 5-årige dispensationer for forbudte stoffer skal skrottes, og de strenge miljøgodkendelser for biocontrol-midler må ikke underlægges forhastede automatiske tidsfrister.

Såfremt forslaget alligevel vedtages i EU, må de danske myndigheder omgående opdatere *Den Økologiske Vejledning*, som er under opdatering, dog uden disse nye bioteknologiske lovændringer. Det er afgørende, at der udarbejdes klare retningslinjer og faglige vejledninger, som guider eksempelvis økologiske, biodynamiske og regenerative bønder i, hvordan de aktivt kan beskytte deres forsyningskæder mod uafvidende kontaminering fra skjulte, umærkede GMO-fermenterede additiver og foderstoffer samt biopesticider og GMO-producerede biologiske bekæmpelsesmidler.

Med venlig hilsen,

Inge Christine Ambus, Miljøbevægelsen NOAH
Tilde Detz-Jensen, Miljøbevægelsen NOAH
June Rebekka Bresson, Miljøbevægelsen NOAH
Klaus Loehr-Petersen, Foreningen for Biodynamisk Jordbrug

Kontakt: june@noah.dk